

Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон
ҚАРОР

Дар бораи Низомномаи намунавии муассисаҳои тайёрии варзишӣ дар
Ҷумҳурии Тоҷикистон ва меъёрҳои иловапулӣ дар соҳаи варзиш

Мутобиқи моддаи 11 Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи тайёрии варзишӣ» ва моддаи 16 Қонуни конституцсионии Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон» Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон қарор мекунад:

1. Низомномаи намунавии муассисаҳои тайёрии варзишӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ карда шавад (замимаи 1).

2. Меъёрҳои иловапулӣ барои дастовардҳои намоёни варзишгарон ба мураббиён, меъёрҳои иловапулӣ вобаста ба намуди муассиса ва зинаҳои тайёрии варзишӣ ва меъёрҳои иловапулӣ барои роҳбарият ва ҳайати мураббиёни муассисаҳои тайёрии варзишӣ барои собиқаи корӣ, унвонҳо ва таҳассусҳо тасдиқ карда шаванд (замимаҳои 2, 3 ва 4).

3. Вазорату идораҳо, мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо, шаҳри Душанбе ва шаҳру ноҳияҳо чиҳати татбиқи талаботи меъёрҳои Низомномаи намунавии муассисаҳои тайёрии варзишӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, меъёрҳои иловапулӣ барои дастовардҳои намоёни варзишгарон ба мураббиён, меъёрҳои иловапулӣ вобаста ба намуди муассиса ва зинаҳои тайёрии варзишӣ ва меъёрҳои иловапулӣ барои роҳбарият ва ҳайати мураббиёни муассисаҳои тайёрии варзишӣ барои собиқаи корӣ, унвонҳо ва таҳассусҳо чораҳои мушаххас андешанд.

4. Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон якҷоя бо Кумитаи ҷавонон, варзиш ва сайёҳии назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон бо мақсади ба тарбияи ҷисмонӣ ва варзиш фаро гирифтани кӯдакону наврасон ва ҷавонон дар заминаи бино ва толорҳои муассисаҳои таълимии худ клубҳо ва бахшҳои варзишӣ таъсис диҳад.

Раиси
Ҳукумати Ҷумҳурии
Тоҷикистон

Эмомалӣ Раҳмон

аз 23 августи соли 2016 № 367
ш.Душанбе

Низомномаи намунавӣ муассисаҳои тайёрии варзишӣ дар
Ҷумҳурии Тоҷикистон

1. Муқаррароти умумӣ

1. Низомномаи намунавӣ дар бораи муассисаҳои тайёрии варзишӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон (минбаъд - Низомномаи мазкур) фаъолияти муассисаҳои тайёрии варзиширо дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, новобаста аз шакли ташкилию ҳуқуқӣ, ба танзим дароварда, мақсад, вазифа, ҳуқуқу уҳдадориҳо, раванди тайёрии варзишӣ ва дигар самтҳои муҳими фаъолияти онҳоро муқаррар менамояд.

2. Муассисаҳои тайёрии варзишӣ (минбаъд - муассисаҳои варзишӣ) фаъолияти худро дар асоси Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи тарбияи ҷисмонӣ ва варзиш», Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи тайёрии варзишӣ», Низомномаи мазкур, оинномаи муассисаи варзишӣ ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ба роҳ мемонанд.

3. Оинномаи муассисаҳои варзишӣ бо дарназардошти муайян намудани самтҳои фаъолият, намудҳои варзиш ва нишондиҳандаҳои рушд таҳия шуда, ба онҳо ворид намудани тағйиру иловаҳои, ки ба меъёрҳои Низомномаи мазкур муҳолифат мекунанд, ҳуқуқҳои муассисон (муассис), варзишгарон ва дигар кормандони муассисаи варзиширо маҳдуд мекунанд, манъ мебошад.

4. Муассисаҳои варзишӣ ба кӯдакону наврасон ва ҷавонон шароити баробари инкишофи рӯҳӣ ва ҷисмониро таъмин намуда, имконияти машғул шудан ба тарбияи ҷисмонӣ ва варзишро ройгон ва умумидастрас (ба истиснои баъзе ҳолатҳо) ба роҳ мемонанд. Муассисаҳои варзишии давлатӣ бояд заминаи моддию техникӣ, тавозуни мустақил, суратҳисоб дар Сарраёсати Ҳазинадорӣ марказии Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, (раёсатҳо ва шӯъбаҳои молияи шаҳру ноҳияҳо), муҳосиботи алоҳида, муҳр бо тасвири нишони давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва бланки махсус дошта бошанд. Муассисаҳои варзишӣ дорои суроғаи ҳуқуқӣ мебошанд.

5. Дар муассисаҳои варзишӣ, таъсис додани хизмҳои сиёсӣ, ҳаракату иттиҳодияҳои ҷамъиятии сиёсӣ ва ҳарбӣ ва динӣ, инчунин анҷом додани ҳама гуна маросимҳои динӣ, қатъиян манъ мебошад.

2. Таъсис, мақсад ва вазифаҳои муассисаҳои варзишӣ

6. Муассисаҳои варзишӣ ташкилотҳои ғайритиҷоратӣ буда, аз ҷониби мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи тарбияи ҷисмонӣ ва варзиш (минбаъд - мақоми ваколатдори давлатӣ), мақомоти ваколатдори давлатӣ дар соҳаи маориф, рушди маҳал, иттифоқҳои касаба, федератсияҳои варзишӣ, клубҳои варзишӣ ва дигар шахсони ҳуқуқиву воқеӣ дар асоси санадҳои меъёрии ҳуқуқии амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Низомномаи мазкур таъсис дода мешаванд.

7. Муассисаҳои варзишӣ дар ҳолати мавҷуд будани заминаи моддию техникӣ, мутахассисони соҳа, гурӯҳҳои машқварзӣ (на кам аз 9 гурӯҳ), иншооти варзишии хусусӣ ва ё ба иҷора гирифташуда, маблағҳои зарурӣ барои пардохти музди меҳнати кормандон, мураббӣён, сафарҳои хизматӣ, лавозимоти варзишӣ, музди иҷора, чорабиниҳои тарбияи ҷисмонӣ ва варзишӣ (баргузор ва иштирок дар онҳо) ва дигар хароҷотҳои, ки барои фаъолияти муассисаҳои варзишӣ заруранд, таъсис дода мешаванд.

8. Муассисаҳои варзишӣ барои кӯдакону наврасон ва ҷавонон шароити баробари дохилшавӣ ва машғулшавиро ба тарбияи ҷисмонӣ ва варзиш фароҳам меоваранд. Барои шахсони имконияташон маҳдуд муассисаҳои варзишӣ имконияти баробари машғул шуданро ба тарбияи ҷисмонӣ ва варзиш дар доираи имкониятҳои мавҷуда фароҳам меоранд.

9. Муассисаҳои варзишӣ бо мақсади ҳифзи саломатӣ ва солимгардонӣ, ташвиқу тарғиби тарзи ҳаёти солим, баланд бардоштани маърифати маънавӣ ва одоби ахлоқ, таъмини оммавияти варзиш, машқу тамрини варзишгарон ҷиҳати мунтазам омода будани онҳо ба тайёрии ҷисмонӣ ва варзиш, худмуайянкунии касбӣ, азхудкунии донишҳои ҳадди ақал дар бораи гигиена ва кӯмаки аввалияи тиббӣ, азхудкунии асосҳои назариявии баҳодихии организм, қоидаҳои ноил шудан ба дастовардҳои баланди варзишӣ вобаста ба қобилият ва маҳорати олии варзишӣ, гузаронидани чорабиниҳои варзишӣ таъсис дода мешаванд.

10. Мақомоти ваколатдори давлатӣ дар соҳаи муҳофизат, ҳифзи ҳуқуқ ва дигар мақоми махсуси давлатӣ бо мақсади ҷалби ҷавонон, хизматчиёни ҳарбӣ ва кормандон ба машғулшавии мунтазам ба варзиш метавонанд дар доираи имкониятҳои молиявӣ клубҳои варзишӣ ташкил намоянд, ки мақсад аз он инкишофи намудҳои варзиши ҳарбӣ-амалӣ, хизматӣ-амалӣ, техникӣ ва дигар намудҳои варзиш, тайёрии варзишгарон ва таъсиси дастаи мунтахаб оид ба ин намудҳои варзиш барои иштирок дар мусобикаҳо мебошад.

11. Дар муассисаҳои варзишӣ, таъсис додани гурӯҳҳо оид ба намудҳои варзише, ки ба зӯроварӣ паст кардани шаъну эътибор ва таҳқири шахс равона гардидаанд, манъ мебошад. Намуди варзише, ки дар муассисаҳои варзишӣ оид ба онҳо ташкил кардани гурӯҳҳо манъ мебошад, аз ҷониби мақоми ваколатдори давлатӣ муайян ва тасдиқ карда мешаванд.

12. Муассисаҳои варзишӣ чорабиниҳои варзишии сатҳи дохилӣ (байнимуассисавӣ, ҷамъомадҳои машқӣ-варзишӣ), ҷумҳуриявӣ ва байналмилалӣ мегузаронанд ва дар ҷунин чорабиниҳо иштирок менамоянд,

инчунин барои иштироки дастпарварон дар мусобиқаҳои дохилӣ ва байналмилалӣ шароити зарурӣ фароҳам меоранд.

13. Муассисаҳои варзишӣ барои баланд бардоштани маҳорату малакаи варзишгарон ва мураббӣён метавонанд онҳоро ба марказҳои тайёрии олимпӣ, мактабҳои маҳорати олии варзишӣ, ҳамчун ҳайати тағйирёбанда барои таҷрибаомӯзӣ ва ё захира (эҳтиётӣ) ба дастаи мунтахаби Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба намудҳои варзиш (минбаъд - дастаи мунтахаб) сафарбар намоянд.

14. Бо мақсади дуруст ба роҳ мондани фаъолияти муассисаҳои варзишӣ аз ҷониби мақоми ваколатдори давлатӣ аккредитатсияи давлатии муассисаҳои варзишӣ пас аз даври олимпӣ гузаронида мешавад. Тартиби гузаронидани аккредитатсияи давлатии муассисаҳои варзишӣ аз ҷониби мақоми ваколатдори давлатӣ тасдиқ карда мешавад.

15. Муассисаҳои варзишӣ уҳдадоранд новобаста аз шакли тобеияташон (ба истиснои мақомоти ваколатдори давлатӣ) дар соҳаи мудофиа, ҳифзи ҳуқуқ ва дигар мақомоти махсуси давлатӣ), ҳар сол ҳисоботи омори тибқи маълумотномаи «Муассисаҳои варзишӣ» (ТҚ-2) ва дигар ҳисоботи омори ба мақоми ваколатдори давлатӣ пешниҳод намоянд.

3. Асосҳои фаъолияти муассисаҳои варзишӣ

16. Дар Ҷумҳурии Тоҷикистон муассисаҳои варзишӣ ба намудҳои зерин ҷудо мешаванд:

- клубҳои варзишӣ дар сохтори мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи маориф (мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, рушди маҳал ва дигар ташкилоту муассисаҳо);
- мактабҳои варзишӣ;
- мактабҳои варзишии вилоятӣ;
- мактабҳои варзишии захираҳои олимпӣ;
- мактабҳои махсуси варзишӣ;
- мактабҳои махсуси варзишии захираҳои олимпӣ;
- мактаб-интернатҳои варзишии тамоюли варзишӣ ва ё омӯзишгоҳҳои захираҳои олимпӣ;
- мактабҳои маҳорати олии варзишӣ;
- марказҳои тайёрии олимпӣ.

17. Дар муассисаҳои варзишӣ бо мақсади мукамалгардони барномаҳо, нигоҳ доштани шаклу усулҳои кори муассисаи варзишӣ, баланд бардоштани маҳорати варзишӣ ва бозомӯзии мутахассисон дар соҳаи тарбияи ҷисмонӣ ва варзиш бо Хонаи методологии ҷумҳуриявӣ, федератсияҳои варзишии ҷумҳуриявӣ аз аккредитатсияи давлатӣ гузашта, Кумитаи миллии олимпии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Академияи миллии олимпӣ ҳамкорӣ ба роҳ монда мешавад.

18. Гурӯҳҳо ва зинаҳои бисёрсолаи тайёрии варзишгарон дар муассисаҳои варзишӣ дар асоси нақшаи зерин татбиқ карда мешаванд:

Зинаҳои тайёри	Мухлати тайёри (сол)	Муассисаҳои тайёрии варзишӣ		
		Мактабҳои варзишӣ, клубҳои варзишӣ	Мактабҳои махсуси варзишии захираҳои олимпӣ, мактабҳои варзишии захираҳои олимпӣ, мактабҳои махсуси варзишӣ, мактаб-интернатҳои варзишии тамоюли варзишӣ ва ё омӯзишгоҳҳои захираҳои олимпӣ, марказҳои	Мактабҳои маҳорати олии варзишӣ
варзишӣ-солимгардонӣ	Дар ҳама давраҳо	+	-	-
тайёрии ибтидоӣ	2-3 сол	+	+	-
машқӣ-варзишӣ	3-5 сол	+	+	**
мукамалгардони маҳорати варзишӣ	2-3 сол	*	+	+
маҳорати олии варзишӣ	2 ва зиёда сол	**	*	+

+ - вазифаи асоси;

*- бо розигӣ ва иҷозати мақоми ваколатдори давлатӣ (мақоми он);

** - дар мувофиқа ва бо иҷозати мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи тарбияи ҷисмонӣ ва варзиш;

— - таъсиси гурӯҳҳо манъ аст.

19. Синну соли пасттарини кӯдакону наврасоне, ки ба муассисаҳои тайёрии варзишӣ оид ба намудҳои варзиш қабул карда мешаванд (ба истисноии гурӯҳҳои солимгардонӣ):

Синну сол	Намуди варзиш
6	гимнастикаи варзишӣ (духтарон), гимнастикаи бадеӣ, акробатика, батут, рақси рӯи ях, шоҳмот, шашка

7	гимнастикаи варзишӣ (писарон), намудҳои варзиши обӣ ва шиноварӣ, теннис, тенниси рӯи миз, ушу, лижаронӣ бо чаҳиш, хоккеи рӯи ях
8	бадминтон, баскетбол, лижаронии кӯҳӣ, сайёҳии кӯҳӣ, футбол
9	полои оби, волейбол, гандбол, аспдавонии варзишӣ, варзиши сабук, пойгаи лижаронӣ, духарбаи лижаронӣ, варзиши парусӣ, чаҳиш бо лижа, регбӣ, чавгонбозӣ, чавгонбозӣ бо тӯб, хоккеи бо тӯб
10	пауэрлифтинг, бiliarд, муштзанӣ, дучархаронӣ, гуштини тарзи озод, гуштини юнонӣ-румӣ, дзюдо, самбо, камонварӣ, каратэ, таэквондо ВТФ ва ИТФ, намудҳои якхарбаи шарқӣ, гурзбардорӣ, қаикронии академийӣ, қаикронӣ дар байдарка ва каноэ, варзиши аспӣ, шаҳнавардӣ, кӯҳнавардӣ, панҷхарбаи муосир, тирпарронӣ, вазнбардорӣ, шамшербозӣ, намудҳои варзиши миллӣ
12	тирпарронӣ ва девор
12 -13	вазнбардорӣ

Гурӯҳҳои варзишӣ-солимгардонӣ-зинаи аввали тайёрии ҷисмонӣ ба ҳисоб рафта, бо мақсади ҳарчи бештар фаро гирифтани кӯдакону наврасон ба тарбияи ҷисмонӣ, мустаҳкам ва қавӣ гардонидани ҳолати ҷисмонии онҳо, солимгардонӣ ва ё ҷиҳати интиқоли минбаъдаи кӯдакону наврасон ба зинаҳои дигари тайёрии варзишӣ бо мақсади омода намудани варзишгари касбӣ, таъсис дода мешаванд.

Муассисаҳои таълимӣ метавонанд дар ҳамкорӣ бо муассисаҳои варзишӣ дар асоси шартнома бо истифода аз имкониятҳои мавҷуда дар иншооти варзишии муассисаи таълимӣ хонандагонро берун аз соатҳои таълимӣ барои машғул шудан ба варзиши солимгардонӣ ва тарбияи умумии ҷисмонӣ ҷалб намоянд.

Дар заминаи зинаи варзишӣ-солимгардонии муассисаҳои таълимӣ (дигар ташкилоту муассисаҳо) ва мавҷуд будани мутахассисони дахлдор, иншооти варзишӣ ва дастовардҳои намоён дар муассисаҳои таълимӣ гурӯҳҳои тайёрии ибтидоии тарбияи ҷисмонӣ ва машқӣ-варзишӣ ташкил карда мешаванд.

Машғулиятҳо дар гурӯҳҳои зинаи варзишӣ-солимгардонӣ ва тайёрии ибтидоӣ дар муассисаҳои таълимии шароитдошта дар давоми соли таҳсил дар иншооти варзишии ин муассисаҳо гузаронида мешаванд. Машқварзони ин муассисаҳо метавонанд дар давоми таътил низ ба тамрин машғул бошанд.

Муассисаҳои варзишӣ метавонанд дар мувофиқа бо муассисаҳои таълимӣ, гурӯҳҳои махсуси машқӣ-варзишии муҳлати рӯзашон дарозкардашудаи омодагии варзиширо ташкил намоянд.

25. Гурӯҳҳои тайёрии ибтидоӣ - зинаи дуҷуми тайёрии варзишӣ буда, дар ин зина гузаронидани тайёрии умумӣ ва махсуси тарбияи ҷисмонӣ бо мақсади дарёфти кӯдакону наврасони болаёқату соҳибистеъдод ва пешсаф, таъмини устувори варзишгарон, мушоҳидаҳои афзоиши онҳо, нишондодҳои инфиродии тайёрии ҷисмонӣ ва азхудкунии техникаи намуди варзиш амалӣ карда мешавад.

26. Дар зинаи тайёрии ибтидоӣ ва зинаҳои минбаъда варзишгарон аз рӯи стандартҳои давлатӣ, талаботҳо, барномаи тайёрии варзишӣ оид ба намуди варзиш ба гурӯҳҳо қабул карда шуда, натиҷагирии фаъолияти онҳо аз рӯи ин меъёрҳо, азхудкунии қисми назариявии барномаҳо ва минбаъд бо дарназардошти дараҷаҳои варзишӣ баҳогузори карда мешаванд.

27. Фаъолияти варзишгарон дар марҳилаи тайёрии ибтидоӣ бо дарназардошти инҳо арзёбӣ карда мешаванд:

- сатҳи болоравӣ ва нишондиҳандаҳои шахсӣ, шкишофи сифати ҷисмонӣ ва тайёрии ҷисмонӣ;

- дараҷаи азхудкунии техника ва равиши (тактикаи) намуди варзиш, малакаи худназораткунӣ ва асосҳои беҳдошти (гигиенӣ);

- шумораи варзишгароне, ки ба гурӯҳҳои машқӣ-варзишӣ интиқол шудаанд; иштирок ва ишғоли ҷойҳои намоён дар мусобикаҳои варзишӣ; фарогирии ҳарчи бештари шумораи варзишгарон.

Гурӯҳҳои машқӣ-варзишӣ-зинаи сеҷуми тайёрии варзишӣ ба ҳисоб рафта, асоси фаъолияти ин зинаро муайян намудани сатҳи инкишофи ҷисмонии варзишгарон, дараҷаи тайёрӣ бо дарназардошти хусусиятҳои инфиродӣ, азхудкунии ҳаҷми сарбории машқҳо (назариявӣ ва амалӣ), ки дар барномаҳо ва стандартҳои тайёрии варзишӣ вобаста ба зинаҳои омодагӣ аз рӯи намуди варзиш пешбинӣ шудаанд, ташкил медиҳанд.

Зинаи машқӣ-варзишӣ аз ҳисоби варзишгарони болаёқат ва бомаҳорати гурӯҳҳои тайёрии ибтидоӣ бо дарназардошти пурра кардани гурӯҳҳо таъсис дода мешаванд.

30. Ба гурӯҳи машқӣ-варзишӣ варзишгароне интиқол дода мешаванд, ки зинаи тайёрии ибтидоиро гузашта, дар ин зина меъёрҳо ва талаботҳои муайяно иҷро намуда бошанд.

31. Асосҳои баҳогузори фаъолият дар зинаи машқӣ-варзишӣ аз инҳо иборат мебошад:

- ҳуб будани вазъи саломатӣ ва сатҳи инкишофи ҷисмонӣ ва техникаи варзишгарон;

- дараҷаи тайёрӣ дар асоси хусусиятҳои инфиродии варзишгарон;

- ноил гардидан ба дараҷа ва унвонҳои варзишӣ;

- азхудкунии ҳаҷми сарбории машқҳо дар асоси барнома ва стандартҳои тайёрии варзишӣ оид ба намуди варзиш;

шумораи варзишгароне, ки ба мактабҳои захираҳои олимпӣ, омӯзишгоҳҳо, мактаб-интернатҳои тамоюли варзишӣ, мактабҳои маҳорати олимпӣ ва марказҳои тайёрии олимпӣ интиқол дода шудаанд.

32. Гурӯҳҳои мукамалгардонии маҳорати варзишӣ-зинаи чоруми тайёрии варзишӣ ба ҳисоб рафта, бо мақсади сатҳи инкишофи ҷисмонӣ ва сифати нишондодҳои варзишгарон, иҷро кардани меъёрҳои сарбории машқӣ ва мусобиқаӣ аз ҷониби варзишгарон дар асоси нақшаҳои инфиродӣ, нишондодҳои варзишӣ-техникӣ ва натиҷаҳои баромад дар мусобиқаҳои ҷумҳуриявӣ ва байналмилалӣ ташкил карда мешаванд.

33. Шартҳои асосии фаъолияти гурӯҳҳои мукамалгардонии маҳорати варзишӣ инҳо мебошанд:

дараҷаи инкишофи ташаккули ҷисмонӣ ва мукамалгардонии варзишгарон;

иҷро кардани ҳаҷми меъёрҳои машқӣ, дараҷа ва унвонҳои варзишӣ, сарбории мусобиқаӣ ва нақшаӣ, инчунин вазифаҳое, ки тибқи нақшаи тайёрии варзишӣ барои варзишгарон пешбинӣ шудаанд;

- динамикаи нишондодҳои варзишию техникӣ;

- натиҷаи баланди варзишгарон дар мусобиқаҳои ҷумҳуриявӣ ва байналмилалӣ.

34. Гурӯҳҳои маҳорати олимпӣ варзишӣ - зинаи панҷуми тайёрии варзишӣ ба ҳисоб рафта, бо мақсади устувории тайёрӣ, баромади дастаи мунтахаб аз рӯи намудҳои варзиш (намудҳои даставӣ) ташкил карда мешаванд. Иштироки онҳо дар Бозиҳои олимпӣ, Чемпионати ҷаҳон, Чемпионати Осиё, мусобиқаҳои ҷумҳуриявӣ ва байналмилалӣ, ки дар Тақвими ягонаи чорабиниҳои оммавӣ, варзишӣ ва солимгардонӣ ва ё Тақвими чорабиниҳои варзишии федератсияҳои байналмилалӣ ҳамчун мусобиқаи расмӣ дохил карда шудаанд.

4. Клубҳо, бахшҳо ва гурӯҳҳои махсусгардонидашудаи варзишӣ дар низомии мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи маориф

35. Бахшҳои махсусгардонидашудаи варзишӣ вобаста ба зинаи тайёрии варзишӣ ва намуди он бо риояи талаботи Стандартҳои тайёрии варзишӣ таъсис дода мешаванд.

Клубҳои варзишӣ оид ба якҷанд намудҳои варзиш таъсис дода шуда, мақсад аз таъсиси он татбиқи зинаи варзишӣ-солимгардонӣ ва тайёрии умумии ҷисмонӣ мебошад.

Муассисаҳои таълимӣ дар ҳамкорӣ бо муассисаҳои варзишӣ метавонанд дар заминаи таълимию машқӣ худ барои хонандагони лаёқатманд ва маҳорати хуби варзишӣ дошта, дар доираи имкониятҳои воқеии молиявӣ гурӯҳҳои махсусро оид ба намудҳои варзиши олимпӣ таъсис диҳанд.

Шумораи хонандагон дар гурӯҳҳои махсус ба миқдори зерин муайян карда мешавад:

- синфҳои 3-6 - то 25 нафар;

- синфҳои 7-9 - то 20 нафар;
- синфҳои 10-11 - то 15 нафар.

Ба гурӯҳҳои махсус аз дигар муассисаҳои таълимӣ бо қарори маъмурияти муассисаи таълимӣ барои таҳсил ва машғулшавӣ ба тарбияи ҷисмонӣ ва варзиш ҷалб намудани хонандагон иҷозат дода мешавад.

Варзишгарон-хонандагони гурӯҳҳои махсус, ки талаботи сатҳи тайёрии умумии ҷисмонӣ ва махсусро дар гурӯҳҳои худ иҷро намеkunанд, дар мувофиқа бо маъмурияти муассисаи таълимӣ ва розигии волидайн ба синфҳои муқаррарии муассисаи таълимӣ дар охири соли таҳсил гузаронида мешаванд.

41. Речаи рӯз, ҷадвали машғулиятҳои дарсӣ ва варзишӣ аз тарафи маъмурияти муассисаи таълимӣ дар якҷоягӣ бо роҳбарияти муассисаҳои варзишӣ тартиб дода мешаванд.

42. Речаи варзишгар-хонандагон дар мавриди машғулиятҳои таълимию машқӣ чунин муайян мешаванд:

- барои машқварзон дар гурӯҳҳои таълимию-машқӣ - то 16 соат дар як ҳафта;

- барои машқварзон дар гурӯҳҳои мукамалгардонии маҳорати варзишӣ - то 24 соат дар як ҳафта;

- барои машқварзон дар гурӯҳҳои маҳорати олий - то 32 соат дар як ҳафта.

Машғулиятҳои варзишию машқӣ оид ба намудҳои варзиш аз тарафи мураббӣ дар давоми як ҳафта на бештар аз даҳ маротиба ва дар як рӯз на бештар аз ду маротиба ба нақша гирифта мешавад. Ҳангоми ду маротиба дар як рӯз баргузор гардидани машғулиятҳои варзишию машқӣ, мумкин аст дарсҳои таълимӣ ба дигар вақт гузаронида шаванд.

Ҳангоми баргузори ҷамъомадҳои машқӣ-варзишӣ ва иштирок дар мусобиқаҳои ноҳиявӣ, шаҳрӣ, вилоятӣ ва ҷумҳуриявӣ, хонандагони гурӯҳҳои махсус меъери хӯроки шабонарӯзиро истифода менамоянд.

5. Мактабҳои варзишӣ

Ҷаъолияти мактабҳои варзишӣ дар ҳамкориҳои зич ва дуҷониба вобаста ба корҳои ташкилию методӣ бо мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, мақомоти ваколатдори давлатӣ дар соҳаи тарбияи ҷисмонӣ ва варзиш, маориф, рушди маҳал ва дигар шахсони ҳуқуқиву воқеӣ ба роҳ монда мешавад.

Муассисаҳои таълимӣ таҳкурсии асосии тарбияи ҷисмонӣ ва тайёрии варзишӣ ба ҳисоб мераванд. Имкониятҳои моддию техникӣ, иншооти варзишии муассисаҳои таълимӣ барои гузаронидани машғулиятҳои варзишӣ-солимгардонӣ, тайёрии ибтидоӣ ва машқӣ-варзишӣ истифода мешаванд.

47. Мактабҳои варзишӣ ва мактабҳои варзишии вилоятӣ ба муассисаҳои таълимии умумӣ оид ба таъмин намудан бо маводи методӣ ва оммавигардонии варзиш ёрии амалӣ мерасонанд.

Вазифаи асосии мактабҳои варзишӣ ва мактабҳои варзишии вилоятӣ ин оммавияти варзиш, солимии ҷомеа, тайёр ва интиҳоб намудани захираҳои

варзишӣ бо мақсади интиқоли минбаъдаи онҳо ба зинаҳои болоии тайёрии варзишӣ мебошад.

Шуъбаҳои мактабҳои варзишӣ ва мактабҳои варзишии вилоятӣ аз гурӯҳҳои варзишӣ-солимагардонӣ, тайёрии ибтидоӣ ва гурӯҳҳои машқӣ-варзишӣ иборат мебошанд. Таносуби шумораи гурӯҳҳои зинаи тайёрии ибтидоӣ ва гурӯҳҳои зинаи машқӣ-варзишӣ дар муассисаҳои варзишӣ бояд мутобиқан 2:1 бошанд. Дар мактабҳои варзишӣ шумораи варзишгарон дар ҳолати ба зинаҳои боло гузаронидан кам гашта, соатҳои машқии онҳо аз рӯи баланд гардидани маҳораташон сол аз сол зиёд карда мешаванд.

Шумораи гурӯҳҳои мактабҳои варзишӣ ва мактабҳои варзишии вилоятӣ вобаста аз хусусияти намуди варзиш, шароити мавҷудаи маҳал ва шавқу рағбати кӯдакону наврасони минтақа муайян карда мешавад.

51. Ҳангоми ғайриимкон будани гузаронидани варзишгарони мактабҳои варзишӣ ва мактабҳои варзишии вилоятӣ ба мактабҳои варзишии захираҳои олимпӣ, мактабҳои махсуси варзишӣ, мактабҳои махсуси варзишии захираҳои олимпӣ ва ба мактабҳои маҳорати олии варзишӣ (дар он шахру ноҳия мавҷуд набудани зинаи мукамалгардонии маҳорати варзишӣ ва варзиши маҳорати олии ва ё мавҷуд набудани намуди варзиш) бо розигии мақоми ваколатдори давлатӣ мумкин аст дар мактабҳои варзишӣ ва мактабҳои варзишии вилояти ин шахру ноҳия гурӯҳи мукамалгардонии маҳорати варзишӣ ва варзиши маҳорати олии ташкил карда шаванд.

52. Ба муассисаҳои варзишӣ хоҳишмандон дар асоси талаботи зерин қабул карда мешаванд:

ҳангоми расидан ба синну соли муқарраргардида;

мавҷуд будани розигии хатгин падару модар (шахсони онҳоро ивазкунанда) оид ба машғулшавии фарзандонашон ба тарбияи ҷисмонӣ ва варзиш;

хулосаи хаттии тиббӣ оид ба вазъи саломатӣ;

- иҷро кардани талаботи санҷишии инфиродӣ, аз рӯи намуди варзиш.

Дар мактабҳои маҳорати олии варзишӣ ва марказҳои тайёрии олимпӣ мумкин аст дигар ҳуҷҷатҳо ва талаботҳо дархост карда шаванд, ки номгӯи онҳо дар оинномаи мактабҳои маҳорати олии варзишӣ ва марказҳои тайёрии олимпӣ нишон дода мешаванд.

Шумораи гурӯҳҳои олимпии варзиш - 70% ва гурӯҳҳои миллӣ 15% (вобаста ба шароити минтақа), инчунин дигар гурӯҳҳои варзишӣ - 15% дар мактабҳои варзишӣ ва мактабҳои варзишии вилоятӣ аз шумораи умумии намудҳои варзиш муқаррар карда мешавад (ба ғайр аз мактабҳои махсуси варзишӣ).

Дар мактабҳои варзишӣ ва мактабҳои варзишии вилоятӣ тибқи имкониятҳои мавҷуда, гурӯҳҳо оид ба намуди варзиш, ки дар барномаҳои бозиҳои параолимпӣ ва сурдолимпӣ дохил карда шудаанд, ташкил карда мешаванд.

56. Мактабҳои варзишӣ ва мактабҳои варзишии вилоятӣ барои ҷалби духтарон ба раванди тарбияи ҷисмонӣ ва варзишӣ уҳдадор буда, гурӯҳҳоро аз ҳисоби онҳо таъсис медиҳанд.

6. Мактабҳои варзишии захираҳои олимпӣ, мактабҳои махсуси варзишии захираҳои олимпӣ ва мактабҳои махсуси варзишӣ

Мақсади асосии таъсис ва фаъолияти мактабҳои варзишии захираҳои олимпӣ, мактабҳои махсуси варзишии захираҳои олимпӣ ва мактабҳои махсуси варзишӣ (омӯзишгоҳҳои варзишӣ, мактаб интернатҳои тамоюли варзишӣ) омода намудани варзишгарон, захираҳо барои дастаи мунтахаб оид ба намудҳои варзиш ва намудҳои даставии варзиш мебошад.

Мактабҳои варзишии захираҳои олимпӣ намуди муассисаи варзишии мебошанд, ки дар он намудҳои варзишии олимпӣ татбиқ карда мешаванд.

Мактабҳои махсуси варзишии захираҳои олимпӣ чихати рушду равнақи як намуди (намудҳои ба ҳам монанди) варзишии, ки ба намуди олимпии варзиш дохил карда шудааст, таъсис дода мешавад.

Мактабҳои махсуси варзишӣ муассисаи варзишии ба ҳисоб меравад, ки дар он як ва ё якчанд намудҳои варзишии ба ҳам монанд татбиқ карда мешаванд.

61. Дар раванди машққунӣ машғул будани варзишгарон дар мактабҳои варзишии захираҳои олимпӣ, мактабҳои махсуси варзишии захираҳои олимпӣ ва мактабҳои махсуси варзишӣ онҳо бояд талаботи меъёриро иҷро намуда, таҷрибаи дастурдиҳанда ва довариро оид ба намуди худ соҳиб гарданд.

7. Мактабҳои маҳорати олии варзишӣ

62. Мактабҳои маҳорати олии варзишӣ муассисаҳои давлатии махсусгардонидашудаи варзишӣ буда, бо мақсади омода намудани варзишгарони маҳораташон олий ба ҳайати дастаи мунтахаб ва захираҳо ба он оид ба намудҳои варзиш, аз он ҷумла намудҳои даставӣ зери роҳбарии мақоми ваколатдори давлатӣ таъсис дода мешаванд.

63. Ҳайати мактабҳои маҳорати олии варзиширо гурӯҳҳои доимӣ ва тағйирёбандаи дастаи мунтахаб оид ба намудҳои варзиш, аз ҷумла намудҳои варзишии олимпӣ (намудҳои даставӣ), парарлимпӣ, сурдолимпӣ ва афзалиятнок ташкил медиҳанд.

64. Вазифаҳои мактабҳои маҳорати олии варзишӣ аз инҳо иборат мебошанд:

- таъсис додани дастаи мунтахаб ва захираҳои варзишӣ оид ба намудҳои варзиш;

тайёр намудани варзишгарони маҳораташон олий ба ҳайати дастаи мунтахаб оид ба намудҳои варзишӣ;

корҳои омодагӣ, тайёри ва машқӣ-варзишии варзишгарон - ҳайати дастаи мунтахаб ва захираҳои варзишӣ оид ба намудҳои варзиш;

-таъмини мутамарказонидашудаи тайёрии варзишгарон, дастурдиҳанда-варзишгарон;

рушди варзиш дар Ҷумҳурии Тоҷикистон;

ташкил ва гузаронидани чорабиниҳои варзишӣ;

сафарбар намудани дастаҳои мунтахаб оид ба намудҳои варзиш ба мусобиқаҳои расмӣ;

иштирок дар рушди муносибатҳои байналмилалӣи варзишӣ.

65. Сохтори мактабҳои маҳорати олии варзишӣ аз шӯъбаҳо оид ба намудҳои варзиш иборат буда гурӯҳҳои мукамалгардонии маҳорати варзишӣ ва маҳорати олии варзишӣ аз ҳисоби варзишгароне, ки дар натиҷаи баромадҳояшон дар ҷамъбасти мусобикаҳои ҷумҳуриявӣ ва байналмилалӣ меъёрҳои талаботи тайёрии варзиширо иҷро намуда, ба рӯйхати ҳайати даста, таҷрибаомӯз ва захира оид ба намудҳои варзиш ба дастаи мунтахаби Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки аз ҷониби мақоми ваколатдори давлатӣ тасдиқ шудаанд, иборат мебошад. Мактабҳои маҳорати олии варзишӣ оид ба намудҳои бозиҳои варзишӣ метавонанд дар сохтори худ дастаҳои варзиширо дошта бошанд.

66. Мактабҳои маҳорати олии варзишӣ дар ҳамкории зич бо Кумитаи миллии олимпии Ҷумҳурии Тоҷикистон, федератсияҳои варзишии аз аккредитатсияи давлатӣ гузашта фаъолиятшонро ба роҳ мемонанд. Баҳри рушди варзиш ва дар мувофиқа бо мақоми ваколатдори давлатӣ дар доираи маблағҳои мавҷуда, ки барои ин мақсадҳо пешбинӣ шудаанд, инчунин дигар маблағҳо мактабҳои маҳорати олии варзишӣ метавонанд бо федератсияҳо ва клубҳои варзишии дигар давлатҳо барои баланд бардоштани малакаю маҳорати варзишгарон ҳамкорӣ намоянд.

67. Мактабҳои маҳорати олии варзишӣ дар асоси нақшаи ҷорабиниҳои варзишӣ дар мувофиқа бо муассис ва дар доираи маблағҳои мавҷуда мусобикаҳои ҷумҳуриявӣ (вилоятӣ), байналмилалӣ, воҳӯриҳои даставӣ ва дигар ҷорабиниҳоро оид ба намудҳои варзиш, инчунин ҷамъомадҳои машқӣ-варзишӣ мегузаронанд.

68. Мактабҳои маҳорати олии варзишӣ як намуди муассисаҳои варзишӣ буда, марҳилаи олии тайёрии варзиширо татбиқ менамояд ва мактабҳои ҷумҳуриявӣ, вилоятӣ (минтақавӣ) ва шаҳрӣ шуда метавонанд. Мактабҳои ҷумҳуриявии маҳорати олии варзишӣ барои омодагӣ ва баромади дастаи мунтахаби Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба намудҳои варзиш, аз ҷумла ба намудҳои даставӣ уҳдадор мебошанд.

69. Мактабҳои маҳорати олии варзишии вилоятӣ барои омодагӣ ва баромади дастаи мунтахаби вилоят оид ба намуди варзиш уҳдадор мебошанд.

Мактабҳои варзишии вилоятӣ ва шаҳриву ноҳиявӣ бояд бо мактабҳои маҳорати олии ҷумҳуриявӣ оид ба намудҳои варзиш ҳамкорӣ намоянд.

Шартҳои асосии таъсис додани мактабҳои маҳорати олии варзишӣ инҳо мебошанд:

-мавҷуд будани ҳайати мураббӣён, ки қобилияти ташкил ва сифатнок гузаронидани марҳилаи мукамалгардонӣ ва маҳорати олии варзиширо бо усулҳои пешқадами илмӣ ва таҷрибавӣ доранд;

-омодагии варзишгарон ва таъминот бо лавозимот;
базаи моддию техникий зарурӣ оид ба намуди варзише, ки марҳилаи мукамалгардонии маҳорати варзишӣ ва маҳорати олии варзишӣ ва тарбиявиरो дар ҳаҷми умумӣ татбиқ менамоянд;

имконияти таъмини барқароркунӣ (витаминкунонӣ, ҳаммом, маҳс) истироҳати самаранок ва хӯроки варзишгарон;

варзишгарони ба талаботи муқарраршуда барои гурӯҳҳои муқаммалгардонии маҳорати варзишӣ ва варзиши маҳорати олии ҷавобгӯ буда; таъмини илмию методӣ, раваншиносӣ, физиологӣ ва тиббии (мавҷуд будани устои тиббӣ) варзишгарон.

72. Уҳдадорҳои асосии мактабҳои маҳорати олии варзишӣ инҳо мебошанд: интихоб ва тайёр намудани варзишгарон ба дастаи мунтахаб (захира) оид ба намудҳои варзиш;

таъмини ташкил ва гузаронидани раванди тайёрии варзишӣ, татбиқи таҳлили натиҷаҳо, нишондодҳои инфиродии болоравӣ ва ташаккули сифати ҷисмонии варзишгарон, устувории ҳолати рӯҳӣ ва физиологии варзишгарон, болоравии сатҳи тайёрии техникӣ-тактикий варзишгарон;

таъмини иштирок ва баромадҳои бомуваффақияти варзишгарон дар Бозиҳои олимпӣ, Чемпионати ҷаҳон, Чемпионати Осиё ва дигар мусобикаҳои бонуфузе, ки дар Тақвими ягонаи чорабиниҳои оммавӣ, варзишӣ, солимгардонӣ ва иштирок дар мусобикаҳои байналмилалӣ ва ё Тақвими ягонаи чорабиниҳои варзишии федератсияҳои байналмилалӣ ҷойгиршуда;

- ташкили корҳо барои баланд бардоштани таҳассуси мураббӣ, мутахассисони мактабҳои маҳорати олии варзишӣ ва дигар муассисаҳои варзишӣ вобаста ба намуди варзиш;

дарёфти варзишгарони боистеъдод аз минтақаҳои гуногуни ҷумҳурӣ ва ҷалби онҳо ба раванди машқӣ;

омода ва таҳия намудани маводи таълимӣ аз рӯи таҷрибаи мутахассисони муассиса;

назорати ҳолатҳои манъи истифодаи маводи барангезандаю нерӯафзо (допинг).

8. Ташкили раванди тайёрии варзишӣ дар мактабҳои маҳорати олии варзишӣ

73. Раванди тайёрии варзишӣ дар мактабҳои маҳорати олии варзишӣ бо варзишгарон аз чунин шаклҳо иборат мебошад:

ташкил ва гузаронидани ҷамъомадҳои машқӣ-варзишӣ, машқҳои дастаҷамъии тайёрии варзишӣ;

ташкил ва гузаронидани раванди тайёрии варзишӣ дар асоси нақшаи тайёрӣ; машғулиятҳои гурӯҳӣ ва инфиродии тайёрии варзишӣ, назариявӣ ва амалӣ; иштирок дар мусобикаҳои расмӣ варзишӣ;

- гузаронидани чорабиниҳои барқарорсозӣ, солимгардонӣ ва пешгирӣ;

- таъмини назорат ва мушоҳидаи доимии тиббӣ-биологӣ, равонии варзишгарон аз ҷониби диспансери ҷумҳуриявии варзишӣ.

74. Натиҷаҳои мушоҳидаҳои илмӣ-тиббӣ дар нақшаҳои инфиродии варзишгар барои натиҷаҳои минбаъдаи истифода мешаванд.

Бо мақсади назорати тиббӣ, ташхиси ҳолати функционалии тайёрии варзишгарон, гузаронидани корҳои пешгирӣ ва равандҳои муносиб ва барқароркунӣ, мактабҳои маҳорати олии варзишӣ бо

таҷҳизоти зарурӣ, доруворӣ ва лавозимоти тиббӣ дар доираи маблағҳои мавҷуда таъмин карда мешаванд.

Ҳангоми сафарбаркунии варзишгарони дигар муассисаҳои варзишӣ ба мактабҳои маҳорати олии варзишӣ барои ҷамъомадҳои машқӣ-варзишӣ хароҷоти марбут ба гузаронидани ҷорабиниҳои мазкур барои ҳаёти тағйирёбанда, захираҳои варзишӣ ё дастаи мунтахаб, аз ҷониби муассисаи сафарбаркунанда пардохт карда шуда, дар ин ҳолат музди меҳнати муррабиён нигоҳ дошта мешавад.

Бо дарназардошти ба раванди машқу тамрин машғул будани варзишгари мактабҳои маҳорати олии варзишӣ ва дигар варзишгарони муассисаҳои варзишии зинаҳои мукамалгардони маҳорати варзишӣ ва маҳорати олии варзишӣ, варзишгаронро дар ҳамин муассиса ва ё дигар муассисаи варзишӣ ба ҳайси дастурдиҳанда-варзишгар ҷалб намудан мумкин аст.

78. Ба сифати муррабӣ-дастурдиҳанда - муррабиёни амалкунандаи натиҷаи баланди варзишӣ дошта, узви дастаи мунтахаби ҷумҳурӣ оид ба намуди варзиш ва на пасттар аз дорандаи унвони варзиншии "Устои варзиши дараҷаи байналмилалӣ" интихоб карда мешаванд, Тартиби дар муассисаҳои варзишӣ фаъолият намудани муррабӣ-дастурдиҳанда аз ҷониби мақоми ваколатдори давлатӣ таҳия ва тасдиқ карда мешавад.

9. Марказҳои тайёрии олимпӣ

Марказҳои тайёрии олимпӣ (минбаъд - Марказ) бо мақсади ташаккул ва пешбурди корҳои ташкилӣ-методи намудҳои варзиши олимпӣ, тайёрии мутамарказонидашуда ва тамоми сол давомкунандаи варзишгарон бо шартҳои мавҷуд будани иншооти варзишӣ барои гузаронидани машғулият ва будубоши варзишгарон, инчунин оид ба як ва ё якчанд намуди варзиши дар барномаи олимпӣ дохилбуда ва таъминкунандаи талаботи раванди мутамарказонндашуда ва солонаи тайёрии варзишӣ тибқи тартиби муқарраршуда, аз ҷониби мақоми ваколатдори давлатӣ таъсис дода мешавад.

Марказҳо мақоми ҷумҳуриявӣ дошта, метавонанд филиалҳои худро дошта бошанд.

Вазифаҳои Марказ:

- баланд бардоштани маҳорати варзишгарон ва баромади бомуваффақияти онҳо дар мусобиқаҳои ҷумҳуриявӣ ва байналмилалӣ; дарёфт ва ҷалби варзишгарон-номзадҳо ба дастаи мунтахаб;

таъмин ва ташкили раванди мутамарказонидашуда ва тайёрии солонаи машқии варзишгарон, таҳлили натиҷаҳо, ҷараёни инкишоф ва рушди нишондиҳандаҳои инкишофи ҷисмонӣ, инчунин баланд бардоштани дараҷаи техникӣ-тактикий варзишгарон.

82. Ҷиҳати иҷрои вазифаҳои худ Марказ чунин ҳуқуқҳоро дорад:

иштирок ва гузаронидани ҷамъомадҳои машқӣ-варзишӣ барои варзишгарон дар иншооти варзишии хусусӣ ва ё ба иҷора гирифташуда дар дохил ва ё хориҷи кишвар;

ташкил ва гузаронидани корҳои тарбиявӣ ба ватанпарварӣ равонагардида;

ташкил ва гузаронидани чорабиниҳо чихати роҳ надодан ба истифодаи маводи барангезандаю нерӯафзо (допинг);

- таъмини моддӣ-техникӣ, тиббӣ-биологии раванди тайёрии варзишгарон;

- ташкили корҳо вобаста ба баланд бардоштани таҳассуси мураббӣён ва дигар мутахассисон;

- гузаронидани семинарҳо ва конференсияҳо;

- тибқи тартиби муқарраргардида ҷалб намудани мутахассисони давлатҳои хориҷӣ дар асоси шартнома.

83. Марказ бо мақсади фароҳам овардани шароити муносиб барои инкишофи варзиши кӯдакон ва наврасон, мукамалгардонии тайёрии варзишгарони маҳораташон баланд, чунин гурӯҳҳои зинаҳои тайёрии варзиширо ташкил менамояд:

гурӯҳҳои тайёрии ибтидоӣ;

гурӯҳҳои машқӣ-варзишӣ;

гурӯҳҳои мукамалгардонии маҳорати варзишӣ;

гурӯҳҳои маҳорати олии варзишӣ.

84. Дар Марказ ба ҳар як намуди варзиш ва вобаста ба синну сол (наврасон, ҷавонон ва калонсолон) як сармураббӣ, аз ҷониби мақоми ваколатдори давлатӣ ба вазифа таъин ва озод карда мешавад.

85. Ҳайати варзишгарон ва мураббӣёни Марказ ҳангоми паст будани натиҷаҳо, дар асоси нақшаҳои машқӣ (дар қисмати ишғоли ҷойҳо) ва ё бад будани вазъи саломатии онҳо тағйир дода мешавад.

Марказ раванди машқию варзишии ҳайат, таҷрибаомӯзон ва захира ба дастаи мунтахабро таъмин намуда, дар ҳамкорӣ бо Кумитаи миллии олимпии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва федератсияҳои ҷумҳуриявӣ оид ба намудҳои варзишӣ тайёрӣ ва баромади варзишгаронро ба Бозиҳои олимпӣ, Чемпионати ҷаҳон, Чемпионати Осиё ва дигар мусобиқаҳои бонуфузе, ки дар Тақвими ягонаи чорабиниҳои оммавӣ, варзишӣ, солимгардонӣ ва иштироки дар мусобиқаҳои байналмилалӣ ва ё Тақвими ягонаи чорабиниҳои варзишии федератсияҳои байналмилалӣ ҷойгир шудаанд, таъмин менамояд.

Марказ бо Кумитаи миллии олимпии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва федератсияҳои варзишӣ, федератсияҳо ва клубҳои миллии дигар давлатҳо дар мувофиқа бо мақоми ваколатдори давлатӣ ҳамкорӣ намуда, барои инкишофи варзиш ва мустақамгардонии муносибатҳо бо онҳо чораҳои дахлдор меандешад. Инчунин тибқи тартиби муқарраргардида варзишгарон ва мураббӣёни Марказро барои таҷрибаомӯзӣ ва ё тайёрӣ ба мусобиқаҳо ба марказҳои дигар давлатҳо дар доираи маблағҳои мавҷуда ва ба ин мақсад пешбинишуда сафарбар менамояд.

88. Ба раванди машқӣ ва варзишӣ дар Марказ ба ҳайси ҳайати тағйирёбанда ва бо шарти таъмини ҳайати доимӣ (роҳкиро аз ҷониби муассисаи сафарбаркунанда) мумкин аст варзишгарони дигар муассисаҳои варзишӣ (мактабҳои варзишӣ, мактабҳои варзишии вилоятӣ мактабҳои варзишии захираҳои олимпӣ, мактабҳои варзишии махсуси захираҳои олимпӣ, мактабҳои

махсуси варзиши, омӯзишгоҳҳои захираҳои олимпӣ ва ба мактабҳои маҳорати олии варзишӣ), ки аз ҷониби мақоми ваколатдори давлатӣ ба рӯйхати ҳайати таҷрибаомӯз ва захира ба дастаи мунтахаб оид ба намуди варзиш дохил карда шудаанд, ҷалб карда шаванд.

89. Дар ҷамъомадҳои машқӣ-варзишии Марказ, мумкин аст мураббӣҳои варзишгари ҳайати тағйирёбанда ҷалб карда шаванд. Харочотҳо вобаста ба таъмини хӯрок ва ҷойи хоби варзишгарон ва мураббӣён дар ин ҳолат аз ҷониби Марказ пардохт карда мешаванд.

90. Варзишгарони Марказ дар назорати доимии табибони доимии Марказ ва диспансери варзишӣ қарор дода мешаванд.

91. Мураббӣҳои Марказ аз доираи мутахассисони дорандаи дараҷаи якум ва дуҷуми мураббигӣ (ба истиснои гурӯҳҳои тайёрии ибтидоӣ ва машқӣ-варзишӣ) пур карда мешаванд.

92. Варзишгароне, ки мунтазам натиҷаи баланди варзиши нишон додаанд, натиҷаи кори Марказ ва муассисае, ки варзишгарро ба Марказ интиқол додааст, ҳисобида мешавад.

10. Ташкили раванди машғулиятҳо дар муассисаҳои варзишӣ

93. Тамринҳо дар муассисаҳои варзишӣ, аз моҳи январ то моҳи декабр (дар муассисаҳои таълимӣ дар давоми соли таҳсил) идома меёбанд.

Рӯйхати гурӯҳҳои зинаҳои мукамалгардонии маҳорати варзишӣ ва маҳорати олии варзишии тамоми муассисаҳои варзишӣ, инчунин муассисаҳое, ки бевосита дар тобеияти мақоми ваколатдори давлатӣ қарор доранд, аз ҷониби мақоми ваколатдори давлатӣ тасдиқ карда мешавад.

Нақшаи кор, басти корӣ, нархгузорӣ ва харҷномаи (сметаи) хароҷоти муассисаҳои варзишӣ то моҳи январ, ҳамасола аз ҷониби муассис тасдиқ карда мешаванд.

96. Шакли асосии низоми машқӣ-варзишӣ дар муассисаҳои варзишӣ ин машғулиятҳои гурӯҳии машқӣ (корҳои инфиродии нақшавӣ бо варзишгарони болаёқат), тиббию барқарорсозӣ, равоншиносӣ, тайёрии ҷисмонӣ махсус ва солимгардонӣ, санҷиши варзишӣ, иштирок дар мусобиқаҳо ва ҷамъомадҳои машқӣю варзишӣ, инчунин дастурдиҳиву таҷрибаи доварӣ мебошанд.

Тартиби пур кардани гурӯҳҳо, талаботҳо ва соатҳои машқӣ вобаста ба зинаҳои тайёрии варзишӣ дар муассисаҳои варзишӣ аз рӯи стандартҳои давлатии тайёрии варзишӣ оид ба намудҳои варзиш муайян карда мешаванд.

Муассисаҳои варзишӣ дар раванди машқ мусобиқа ва ҷорабиниҳои варзиширо ташкил карда, бо варзишгарон корҳои ватанпарварӣ, тарбиявию ахлоқӣ ва одоб, ки нақшаи он аз ҷониби директори муассиса тасдиқ карда мешавад, мегузаронанд.

Интиқоли варзишгарони муассисаи варзишӣ, пас аз ба анҷом расидани ҳар як зинаи варзишӣ ба амал бароварда мешавад. Қабул, интиқол ва хатми

варзишгарони муассисаи варзишӣ бо фармони директори муассисаи варзишӣ ба тасвиб расонида мешавад.

Тартиби гузаронидани варзишгарон аз як зина ба зинаи дигар ва ё аз як муассисаи варзишӣ ба муассисаи варзишии дигар, аз ҷониби макоми ваколатдори давлатӣ тасдиқ карда мешавад. Дар ин ҳолат, варзишгарон аз рӯи иҷрои меъёрҳои намуди варзиш ва шартҳо вобаста ба дараҷа ва унвонҳои варзишӣ гузаронида мешаванд. Ҳангоми иҷро нагардидани меъёрҳои барномаҳо ва стандартҳои тайёрии варзишӣ, аз ҷониби варзишгарон вобаста ба зинаҳои тайёрии варзишӣ, онҳо ба зинаҳои болоӣ гузаронида намешаванд. Дар ин ҳолат, варзишгар бо қарори Шӯрои мураббииён тақдоран, вале на зиёда аз ду сол дар ин зина монанда мешавад. Басти кории мураббии муассисаҳои варзишӣ ба 16 соати академикӣ баробар мебошад.

Давомнокии муътадили соати кории мураббииён дар як ҳафта ва фаъолияти муштараки онҳо дар асоси санадҳои меъёрии ҳуқуқии танзими соҳаи меҳнат ба танзим дароварда мешавад.

Дар муассисаҳои варзишӣ машғулияти умумии солона аз рӯи барномаҳои намуди варзиш гузаронида шуда, нақшаи машқӣ аз 46 ҳафтаи тайёрии варзишии бевосита дар шароити муассисаи варзишӣ гузаронидашаванда ва 6 ҳафтаи дар шароити варзишии солимгардонӣ дар лагерҳо, ҷамъомадҳои машқӣ-варзишии дар вақти таътил ва тайёрии варзишӣ аз рӯи нақшаи инфиродӣ муайян карда мешаванд.

Муассисаҳои варзишӣ дар асоси нақшаи тасдиқшуда ва дар доираи маблағҳои мавҷуда метавонанд ҷамъомадҳои машқӣ-варзишӣ, чорабиниҳои дохилимуассисавӣ, мусобиқаҳои кушод, вохӯриҳои даставӣ ва дигар чорабиниҳо гузаронанд.

105. Муассисаҳои варзишӣ барои омодагии варзишгарон ба мусобиқаҳои ҷумҳуриявӣ 18 рӯз ва мусобиқаҳои байналмилалӣ 21 рӯз корҳои варзишию машқӣ иловагӣ ва ҷамъомадҳои машқӣ-варзишӣ мегузаронанд. Барои муайян кардани варзишгарони ояндадор 100 рӯз ва барои ҷамъомадҳои машқӣ-варзишии дастаи асосии ҳайати мунтахаби доимоамалкунанда дар намудҳои варзишӣ дар барномаи олимпӣ буда, то 250 рӯз ва барои ташкил кардани лагерҳои варзишӣ-солимгардонӣ дар таътили тобистона ва зимистона то 42 рӯз ҷамъомадҳои машқӣ-варзишӣ ва барқароркунӣ мегузаронанд. Нақшаи ҷамъомадҳои машқӣ-варзиширо директори муассисаи варзишӣ тасдиқ мекунад.

106. Дар гурӯҳҳои тайёрии ибтидоӣ на зиёда аз 2 соати академикӣ ва дар зинаи гурӯҳҳои машқӣ-варзишӣ 3 соати академикӣ барои як рӯзи машқӣ, давомнокии машқгузаронӣ муқаррар карда мешавад. Дар гурӯҳҳое, ки соатҳои сарбори 24 соати академикӣ ва зиёда аз он дар як ҳафта муқаррар шудааст, 4 соати академикӣ ва ҳангоми 2 дафъа будани машғулиятҳои машқӣ дар як рӯз, ҷамъи соатҳо на зиёда аз 6 соати академикӣ шуда метавонанд.

107. Дар баъзе намудҳои варзиш мумкин аст соатҳои муқарраргардида, аз рӯи стандартҳои давлатии тайёрии варзишӣ оид ба намудҳои варзиш тағйир дода шаванд.

11. Ҳуҷҷатгузори муассисаҳои варзишӣ

108. Муассисаҳои варзишӣ бояд чунин ҳуҷҷатҳоро дошта бошанд:

оинномаи муассисаи варзишӣ;

таҳлили фаъолияти молиявӣ-ҳочагидорӣ;

- нақшаи кории солони тасдиқшуда, иборат аз қисматҳои оммавияти варзиш, тарзи ташкилӣ, тайёрии варзишӣ, корҳои методӣ, молиявӣ-ҳочагидорӣ, баланд бардоштани дараҷаи варзишӣ, таъмин бо либоси варзишӣ ва корҳои тарбиявӣ,

- барои мактабҳои маҳорати олии варзишӣ рӯйхат ва нақшаи варзишгарони ояндадор дар даври олимпӣ;

- рӯйхати варзишгарони шӯъбаҳо ва гурӯҳҳо, парвандаҳои шахсии варзишгарон, ариза дар бораи қабул ба муассисаи варзишӣ ва назорати тиббии онҳо;

- рӯйхати ҳайати дастаи мунтахаб ва захира ба он (барои мактабҳои маҳорати олии варзишӣ ва Марказҳо);

- нақшаи пур кардани гурӯҳҳои шӯъбаҳо ва гурӯҳҳо, инчунин ҳайати варзишгарони аз ҷониби муассис тасдиқшуда;

меъёрҳои санҷишӣ ва интиқоли варзишгарон ба зинаҳои гуногуни тайёрии варзишӣ дар асоси санадҳои дахлдор, инчунин протоколҳои Шӯрои муассисаи варзишӣ ва Шӯрои мураббӣён;

нақшаи дурнамои тайёрии варзишгарон дар даври олимпӣ;

ҷадвали машғулиятҳо;

дафтари бақайдгирӣ ва баҳисобгирии машқӣ;

- китоби фармоишҳои (умумӣ ва шахсӣ) муассисаи варзишӣ, китобҳои баҳисобгирии варзишгарон, воридот ва содироти ҳуҷҷатҳо, баҳисобгирии дараҷаҳо ва доварони варзиш;

- дафтари бақайдгирии дараҷаҳои варзишӣ, доварӣ ва дастурдиҳӣ;

- тақвими ягонаи чорабиниҳои тарбияи ҷисмонӣ, варзишӣ ва иштироки варзишгарон дар мусобиқаҳои дохилӣ ва байналмилалӣ;

- низомнома ва протоколҳои мусобиқаҳо;

- харҷномаи муассисаи варзишӣ, ки аз ҷониби муассис тасдиқ шудааст;

харҷномаи даромад ва харовотҳои ғайрибуҷетӣ;

қоидаҳои дохилии интизоми меҳнатӣ ва бехатарӣ;

ҷадвали штатӣ;

дафтарчаи таснифоти дараҷаи варзишӣ барои ҳамаи варзишгарон ва барои гурӯҳҳои мукамалгардонӣ ва маҳорати олии варзишӣ шаҳодатномаи варзишгарон;

парвандаҳои шахсии кормандони муассисаи варзишӣ;

рӯйхати таърифагузори (тарификатсионии) мураббӣён;

табели корӣ;

санадҳои меъёри ҳуқуқии танзимкунандаи соҳа, аз ҷумла қонунҳо ва низомномаҳои соҳавӣ, стандартҳо ва барномаҳои тайёрии варзишӣ оид ба намуди варзиш ва ғайра;

нусхаи ҳуҷҷатҳои оморӣ шакли ягонаи тасдиқшуда;

дигар ҳуҷҷатҳои, ки ба фаъолияти муассисаи варзишӣ алоқаманд мебошанд.

12. Шӯрои муассисаҳои тайёрии варзишӣ

109. Бо мақсади ба таври дахлдор ба танзим даровардани фаъолияти муассисаҳои варзишӣ ва қабули қарорҳои коллегиялӣ бо фармоиши директори муассисаи варзишӣ, Шӯрои муассисаи варзишӣ ва Шӯрои мураббӣ таъсис дода мешаванд.

110. Ба ҳайати Шӯрои муассисаи варзишӣ директор, ҷонишини ӯ, собиқадорони муассиса, табибон, мутахассисони соҳаи тарбияи ҷисмонӣ ва варзиш дохил шуда метавонанд. Барои тасдиқи гурӯҳҳои машқӣ ва варзишӣ, тасдиқ кардани ҳуҷҷатҳои машқӣ ва варзишӣ, рӯйхати машқварзон, мукофотонидан ҷиҳати ҳавасмандкунии кормандон ва дигар масъалаҳои муҳим Шӯрои муассиса ваколатдор карда мешавад.

111. Шӯрои мураббӣ масъалаҳои гуногуни фаъолияти машқӣ, таълимӣ ва тарбиявӣ иштироқи варзишгаронро дар мусобиқаҳо, инчунин нақша, мавод ва барномаҳои тайёрии варзиширо вобаста ба зинаҳои омодагӣ аз рӯи намуди варзиш, шакл, усул ва ҷараёни татбиқшавии онҳо, омӯзиши таҷрибаи пешқадами соҳа ва мубодилаи таҷриба ва методи тайёрии варзишгарон ва гузаронидани онҳоро ба зинаҳои гуногуни тайёрии варзишӣ зеро роҳбарии мураббӣ калон (сармураббӣ) баррасӣ ва барои тасдиқ пешниҳод менамояд.

13. Ҳуқуқи уҳдадорӣҳои вазифавӣ роҳбарияти муассисаҳои варзишӣ ва кормандони он

112. Роҳбарии муассисаҳои варзиширо директор амалӣ менамояд. Ба вазифаи директор шахсе таъин карда мешавад, ки таҳсилоти олиӣ соҳавӣ ё педагогӣ (бо дарназардошти унвонҳои варзиш) ва таҷрибаи корӣ умумӣ на кам аз панҷсола дошта (ба истиснои ҷоизадорони Бозиҳои олимпӣ), аз ҷониби муассис дар мувофиқа бо мақоми ваколатдори давлатӣ ба вазифа таъин ва аз вазифа озод карда мешавад.

113. Директор ҳуқуқ дорад:

- муассисаро идора кунад ва дар доираи салоҳияти худ қарор, фармоишҳо ва дигар супоришҳо, ки иҷрои он аз ҷониби дигар кормандони муассисаи варзишӣ ҳатмӣ мебошад, қабул намояд;

- шартномаҳои (қарордодҳои) меҳнатиро бандад ва онҳоро дар асоси санадҳои меъерӣ ҳуқуқӣ бекор кунад;

- аз кормандон иҷрои қоидаҳои тартиботи дохилии меҳнатӣ, дигар қоидаҳо ва муқаррароти қонунгузорию ҷорӣ, инчунин иҷрои шартномаи (қарордодҳои) меҳнатиро талаб намояд;

- дар сурати вайрон кардани интизоми меҳнатӣ, кормандро ба ҷавобгарии интизомӣ кашад;

- ба дигар ҳуқуқҳое, ки қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи меҳнат пешбинӣ намудааст.

114. Директор уҳдадор аст:

- Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, санадҳои меъёрии ҳуқуқии танзими соҳаи меҳнат ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии танзими соҳаи тарбияи ҷисмонӣ ва варзишро донад ва риоя намояд;

- роҳбарии умумии муассисаи варзишӣ, идора, ташкил кардани корҳои тайёрии варзишӣ, тарбиявӣ, дастурӣ, маъмурию хоҷагӣ ва муқаррар кардани шахсони маъмурию хоҷагӣ ва машқию мураббигиро ба роҳ монанд;

- манфиатҳои муассисаи варзишӣ дар дохил ва хориҷи кишвар, дар ташкилоту муассисаҳо ва корхонаҳо, моликият ва дигар молу мулк, инчунин лавозимоти муассисаро ҳифз намояд;

- ба кори Шӯрои муассисаи варзишӣ роҳбарӣ намояд ва натиҷаи самарабахшии раванди машқию назорат кунад;

- таъмини оқилонаи истифодаи маблағҳои молиявии муассиса, истифодаи дурусти моликияти онро дар асоси санадҳои қонунгузорӣ амалӣ намуда, риояи қоидаҳои саниторию беҳдоштӣ, ҳифзи меҳнат, қоидаҳои бехатарӣ ва зиддисўхториро таъмин намояд.

115. Директори муассисаи варзишӣ кори тайёрии варзишии муассисаи варзиширо ташкил карда, аз рӯи уҳдадорихоии муассиса пурра ҷавобгар мебошад.

116. Ҷонишини директор аз доираи мутахассисоне ба вазифа таъин карда мешавад, ки таҳсилоти олии соҳавӣ, таҷрибаи кории на кам аз панҷ сол баъди хатми муассисаи таълимӣ, дошта бошанд. Ҷонишини директор аз ҷониби директори муассисаи варзишӣ ба вазифа таъин ва аз вазифа озод карда мешавад.

117. Ҷонишини директор ҳуқуқ дорад:

- дар баррасии масъалаҳои ба ҷаъолияти муассиса дахлдошта ва қабули қарор аз рӯи онҳо иштирок намояд;

- барои мукамал намудани самти кор дар ҷаъолияти муассиса ба директорию муассиса таклиф пешниҳод намояд;

- дар бораи ба ҷавобгарии интизомӣ кашидани корманди муассиса ба директорию муассиса таклиф пешниҳод намояд;

- ба дигар ҳуқуқҳое, ки қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи меҳнат пешбинӣ намудааст.

118. Ҷонишини директор уҳдадор аст:

- ташкили раванди машқӣ-варзишӣ, тарбия ва корҳои методиро дар муассисаи варзишӣ таъмин намояд;

- назорати ҷаъолияти кормандони муассисаи варзишӣ ва рафти иҷрои нақшаҳо, барномаҳои тайёрии варзишӣ, инчунин коркарди ҳуҷҷатҳои лозимаи муассисаи варзиширо ба роҳ монанд;

- ҳангоми набудани директори муассисаи варзишӣ ҳуқуку уҳдадорихои ўро амалӣ намояд;
- ба кори мураббиён роҳбарӣ намуда, ҷобачогузори гурӯҳҳои машқӣ ва варзишӣ, ташкил ва баргузори машғулиятҳо, қайд ва банақшагирии он, аз ташхиси тиббӣ гузаштани варзишгаронро назорат барад;
- барои баланд бардоштани маҳорат, усулҳои омӯзишӣ ва машқии варзишгарон чораҳо андешад;
- ҷадвали машғулиятҳои тайёрии варзиширо тасдиқ кунад;

корҳои ташвиқотиву тарғиботиро барои ҳавасмандгардонӣ ба тарбияи ҷисмонӣ ва варзиш ва босифат иҷро шудани таҳияи ҳуҷҷатҳо, аз ҷумла ҳуҷҷатҳои оморӣ ва ҷамбасти, баланд бардоштани дараҷаи таҳассусӣ ва унвонҳои варзиширо ба роҳ монанд;

- тарифгузорӣ, пешниҳод барои дараҷа ва унвонҳои варзишӣ ва назорати иҷрои дараҷаҳои варзишӣ, ҳамоҳангсозӣ бо муассисаҳои илмӣ ва маориф, мусоидат дар ташкили чорабиниҳои варзиширо амалӣ намояд;

- иҷрои нақшаи тақвими назорат намояд.

119. Барои директор, ҷонишини ӯ (мудирӣ қисми таълимӣ) ва методисти муассисаҳои варзишӣ ҳуқуқи фаъолият намудан ба ҳайси мураббӣ бо шартӣ ҳатмии мутаҳассиси соҳа оид ба намуди варзиш будан, то 12 соати академикӣ дар як ҳафта иҷозат дода мешавад ва онҳо метавонанд 50% соати муқарраршударо дар вақти фаъолияти кориашон дар муассисаи варзишии, ки ҷойи фаъолияти кори асосии онҳо мебошад, иҷро намоянд.

120. Ба вазифа методист шахсони таҳсилоти олии соҳавӣ ва таҷрибаи кори мураббигии на кам аз панҷ сол дар муассисаи варзишӣ дошта, интихоб карда мешаванд.

121. Методист ҳуқуқ дорад:

- дар ҷаласаҳои муассиса оид ба баррасии масъалаҳои ба фаъолияти муассиса дахлдошта иштирок намояд;
- барои беҳтар намудани фаъолияти муассиса ба директори муассиса тақлиф пешниҳод намояд;
- ба дигар ҳуқуқҳое, ки қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи меҳнат пешбинӣ намудааст.

122. Уҳдадорихои методист инҳоянд:

- ба роҳ мондани раванди машқӣ ва методӣ дар муассисаҳо;
- назорати раванди баргузори машғулиятҳо ва иҷрои нақшаҳо;
- қабули меъёрҳои санҷишӣ якҷоя бо мураббӣ, тартиби аз гурӯҳ ба гурӯҳ гузаронидани варзишгарон;
- таҳлили баргузори машғулиятҳо;
- ёрии амалӣ ба мураббиён барои таҳияи нақшаи кори солона ва моҳона;
- ташкили машғулиятҳои қушоди омӯзишӣ барои муккамалгардони дониш ва малакаву маҳорати мураббиён;
- омӯختан ва амалӣ намудани таҷрибаи пешрафтаи илмӣ-методӣ ва технологияи муосир;

тартиб додани ҳисоботҳои оморӣ доир ба иштироки варзишгарон дар мусобиқаҳо;

тартиб додани речаи машғулиятҳо барои иштирок ва бозомӯзии варзишгарон; таъсиси гӯшаи методӣ;

- таҳияи дастурнамал оид ба қоидаи техникаи беҳатарӣ, ташкили машғулиятҳои варзишӣ;

- таҳия ва мураббат намудани ҳуҷҷатҳо ва маводи методии соҳавии ба варзиши муосир мутобиқбуда.

123. Дар муассисаҳои варзишӣ як нафар ба сифати методист ба кор ҷалб карда мешавад (дар ҳолати зарурӣ ва бо розигии мақоми ваколатдори давлатӣ дар баъзе муассисаҳои варзишӣ фаъолият намудани то 3 методист иҷозат дода мешавад. Дар ин ҳолат иловапулӣ ба маоши вазифавии методистон вобаста ба гурӯҳашон пардохт карда мешавад). Басти кории методистон тақсимнашаванда мебошад.

124. Методист, мураббӣ-дастурдиҳанда ва варзишгар-дастурдиҳанда дар муассисаҳои варзишӣ бо фармоиши директори муассисаи варзишӣ ба вазифа таъин ва аз вазифа озод карда мешавад.

14. Мураббӣ ва мураббии калони муассисаҳои варзишӣ

125. Дар муассисаҳои варзишӣ мураббӣён тибқи қонунгузорӣ ба вазифа таъин ва аз вазифа озод карда мешаванд.

126. Дар намудҳои варзиш, аз ҷумла гимнастикаи варзишӣ ва бадеӣ, камонварӣ, лижаронӣ дар кӯҳ, лижаронӣ бо монеаҳо (слалом), намудҳои варзиш бо асп, даҳҳарба, ҳафтҳарба ва панҷҳарбаи муосир барои гузаронидани машғулиятҳо ғайр аз мураббии асосӣ, мураббии дигар оид ба намудҳои гуногуни варзиш, мураббии тайёрии умумии ҷисмонӣ, хореограф, балетместер, устои камон ва тирбарорӣ ва ғайраҳо ҷалб карда шуда, андозаи маоши онҳо набояд аз маоши вазифавии асосии мураббии асосӣ зиёд бошад.

127. Ҳангоми норасоии мураббӣёни зинаҳои варзишӣ-солимгардонӣ ва тайёрии ибтидоӣ дар муассисаҳои варзишӣ мумкин аст ба кор омӯзгорони тарбияи ҷисмонӣ, варзишгарон-дастурдиҳандагон ва дигар мутахассисони тарбияи ҷисмонӣ ва ё донишҷӯёни курсҳои болои муассисаҳои таълимии самти тарбияи ҷисмонӣ бо пардохти музди маоши соатбайъ ҷалб карда шаванд.

128. Дар намудҳои варзиши даставӣ мумкин аст ду мураббӣ бо роҳи якҷоя кардани ду гурӯҳ ва ё як мураббӣ бо якҷоя кардани ду гурӯҳ машғулият гузаронанд.

129. Вазифаи мураббии калон дар муассисаҳои варзишӣ бо шарте ҷорӣ карда мешавад, ки агар мураббӣ дар баробари иҷрои вазифаҳои асосиаш, инчунин роҳбариро ба қормандони зертобеи худ амалӣ намояд, инчунин ба истисно ва дар ҳолати ҳозир набудани ягон қорманди бевоситаи зертобеъ, агар ба ӯ ягон қисмати алоҳидаи роҳбарии мустақил воғузур шуда бошад.

130. Уҳдадорҳои мансабии мураббӣ дар муассисаҳои варзишӣ инҳо мебошанд:

- шахсони хошишмандро ба машғул шудан ба тарбияи ҷисмонӣ ва варзиш ҳангоми надоштани монеаи тиббӣ ба тарбияи ҷисмонӣ ва варзиш ба муассисаи варзишӣ қабул карда, ба онҳо машғулиятҳои варзишӣ, одобу ахлоқ ва тарбиявӣ гузаронад;
- барои баланд бардоштани тайёрии ҷисмонии назариявӣ, маънавию руҳӣ, техникаи варзишии варзишгарон, инчунин мустаҳкам ва ҳифзи саломатӣ дар вақти машғулиятҳо, бехатарии тамрину машқ ва раванди онро таъмин намояд;
- ба манъи ҳолатҳои истифодаи моддаҳои барангезандаю нерӯафзо (допинг) аз ҷониби варзишгарон чораҷӯӣ намояд;
- нақшаҳои солона ва ҷорӣ тайёрии варзиширо бо дарназардошти стандартҳои давлатии тайёрии Варзишӣ ва барномаҳои тайёрии варзишӣ вобаста ба зинаҳои омодагӣ аз рӯи намуди варзиш, банақшагирии мунтазами таҳлил, чамбоварди натиҷаҳо ва мундариҷаи кори худро бо варзишгарон таҳия намояд;
- дар қору фаъолияти худ усулҳои натиҷабархӣ ва пурсамари таҷрибавиро истифода бурда, талаботҳои гигиенӣ (иншооти варзишӣ)-ро риоя намояд;
- дигар санадҳои дахлдорро риоя намояд.

131. Мураббии калони муассисаи варзишӣ ба кори мураббиён ва ё тайёрии дастаи мунтахаби яккачини гурӯҳҳои варзишии муассисаи варзишӣ роҳбарӣ менамояд, яқоя бо ташкилотҳои ташхиси тиббӣ назорати дурусти тиббии варзишгаронро дар гурӯҳҳои тайёрии варзишӣ ба роҳ мемонад.

132. Мураббии калон иҷроӣ барномаи тайёрии варзишгаронро аз ҷониби дигар мураббиён назорат менамояд. Қорҳои омодагӣ ва барномаи варзишгаронро дар мусобиқаҳо ташкил карда, мунтазам барномаи варзишгаронро дар мусобиқаҳо таҳлил ва барномаҳои нақшаи тайёрии варзишгаронро татбиқ менамояд, инчунин назорати нақшаи инфиродиро амалӣ менамояд.

133. Сармураббии мактабҳои маҳорати олии варзишӣ ва марказҳо дар доираи ваколаташон ва аз рӯи натиҷаи барномаи варзишгарон новобаста аз минтақаи онҳо, ҳуқуқдоранд варзишгарони болаёқату маҳоратдоштаро оид ба намудҳои варзиш дар мувофиқа бо мақоми ваколатдори давлатӣ ва федератсияҳои варзишӣ ба мактабҳои маҳорати олии варзишӣ ва марказҳо барои машғул шудан ба раванди тайёрии варзишӣ ҷалб намояд.

134. Сармураббии намудҳои варзиши мактабҳои маҳорати олии варзишӣ аз ҷониби мақоми ваколатдори давлатӣ ба вазифа таъин ва аз вазифа озод карда мешаванд.

15. Ҳуқуқ ва уҳдадорӣҳои варзишгарон

135. Варзишгарони муассисаҳои варзишӣ ҳуқуқдоранд:

- ройгон аз иншооти варзишӣ, лавозимот ва дигар таҷҳизоти муассисаи варзишӣ бо дарназардошти техникаи бехатарӣ истифода намоянд;
- бо либоси махсуси варзишӣ (вобаста ба намуди варзиш) таъмин бошанд;

дар озмунҳо барои гузаштан ба зинаи дигари тайёрии варзишӣ иштирок намоянд;

барои дастовардҳои баланди варзишӣ бо мукофотпулӣ, чоиза ва тухфаҳо сазовор гарданд;

- бо маводи тиббӣ ва фармокологӣ, ки истифодашон манъ нашудааст, таъмин бошанд;

дар чамъомадҳои машқӣ дар дохил ва хориҷи кишвар иштирок намоянд;

дар мусобиқаҳои варзишии дохилӣ ва хориҷӣ иштирок намояд.

136. Варзишгарон уҳдадоранд:

- мунтазам малакаи назариявӣ ва махсуси тайёрии ҷисмониро баланд бардоранд;

- маҳорати варзиширо мукамал гардонанд;

- нишондиҳандаҳои инфиродии нақшавӣ ва гурӯҳиро иҷро намоянд;

- зина ба зина рӯзномаи варзиширо пеш баранд;

- тартиби варзишӣ ва талаботи гигиениро риоя намояд;

- машғул шудан ба варзиш ва таълимро дар муассисаҳои илмӣ ва маориф омехта намоянд;

- ҳангоми интиқол шудан ба дигар муассисаи варзишӣ (ба зинаи мукамалгардонӣ ва ё маҳорати олии варзишӣ) тартиби муайяншударо риоя намоянд;

- дар мусобиқаҳо аз номи муассисаи варзишиё, ки дар он ҷо ба варзиш машғул мебошанд, баромад намоянд;

- тарзу усулҳои манъшуда ва аз истифодаи моддаҳои барангезандаю нерӯафзо худдорӣ намоянд;

шартҳои назорати тиббиро қатъиян риоя намоянд;

тартиботи дохилӣ, техникаи бехатарӣ ва истифодабарии иншооти варзиширо риоя намоянд;

қоидаҳо довариро риоя намояд.

137. Варзишгарони муассисаҳои варзишӣ ҳангоми иҷро накардани талаботҳои уҳдадорихои варзишгар, ки дар Низомномаи мазкур ва оинномаи муассисаи варзишӣ пешбинӣ шудаанд, шартнома, дигар талаботҳои ҳатмӣ, инчунин шомил шудан ба ҳар гуна ҳизбу ҳаракатҳои иртиҷой, экстремистиву террористӣ ва ҳизбҳои, ки фаъолияти онҳо дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон манъ шудаанд, аз муассисаи варзишӣ хориҷ карда мешаванд.

16. Назорати тиббӣ дар муассисаҳои варзишӣ

138. Табибони муассисаи варзишӣ назорати тиббиро дар раванди тамрину машқ, дар рафти мусобиқаҳо таъмин ва ҳаҷму шиддати тамрин ва сарбориро дар вақти тартиб додани нақшаҳои инфиродии тайёрии варзишӣ назорат мекунанд.

139. Муоинаи ҳатмии пешакӣ ва давравии тиббии варзишгарон на кам аз ду маротиба дар як сол аз ҷониби муассисаҳои давлатии тиббии шаҳру ноҳияҳои ҷумҳурӣ гузаронида, натиҷаи муоина дар дафтарчаи таснифоти дараҷавии варзишгарон (шаҳодатнома) қайд карда мешавад.

140. Мақоми ваколатдори давлатӣ якҷоя бо Кумитаи миллии олимпии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи тандурустӣ барнома ва курсҳои тайёрии табибон, равоншиносон ва маҳсгарони варзиширо ташкил намуда, ҷиҳати баланд бардоштани таҳассуси онҳо чораҳо меандешанд ва гузаштани мунтазами варзишгаронро аз назорати тиббӣ таъмин менамоянд.

141. Мақоми ваколатдори давлатӣ дар ҳамкорӣ бо намояндаи ташкилоти байналмилалӣ зиддидопингӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон уҳдадоранд, ки ҳар сол рӯйхати маводи барангезандаю нерӯафзоро (допингро), ки Ташкилоти байналмилалӣ зиддидопингӣ интишор намудааст, дастрас намуда, ҷиҳати огоҳонидани муассисаҳои варзишӣ ва манъи истифода аз онҳо чораҳои дахлдор андешанд.

17. Моликияти муассисаҳои варзишӣ

142. Муассисаҳои варзишӣ ҳуқуқи истифодабарӣ ва ихтиёрдории моликиятро дар доираи ҳуқуқҳое, ки санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ муайян намудаанд, татбиқ менамоянд.

18. Фаъолияти молиявии муассисаҳои варзишӣ

143. Маблағгузори муассисаҳои варзишӣ аз ҳисоби маблағҳои бучети давлатӣ, маблағҳои махсус ва дигар сарчашмаҳои маблағгузорӣ, ки қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон манъ накардааст, таъмин карда мешаванд.

144. Истифодаи маблағҳои муассисаҳои варзишӣ пурра дар ихтиёри ҳуди муассисон қарор дошта, он барои амалӣ намудани вазифаҳои дар оиннома дарҷгардида равона мешавад.

145. Муассисаҳои варзишӣ ҳуқуқ доранд мувофиқи самти фаъолияти худ ва барои татбиқи вазифаҳои асосишон, ки дар Низомномаи мазкур пешбинӣ шудааст, ба шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ хизматрасонии пардохтшавандаро, ки ба мақсади асосии онҳо муҳолифат намекунад, дар асоси шартнома тибқи қонунгузорӣ бо мақсади пешбурди фаъолияти хоҷагидории муассиса амалӣ намоянд.

146. Маблағҳои бучетии барои муассисаҳои варзишӣ пешбинишуда барои таъминоти фаъолияти асосӣ, аз ҷумла музди маош, гузаронидани чорабиниҳои машқӣ-варзишӣ ва варзишӣ, харидории лавозимоти варзишӣ, сафарбаркунии ба чорабиниҳо, мусобиқаҳо ва ҷамъомадҳои машқӣ-варзишӣ, харидории доруворӣ ва маводи барқароркунанда, таъмир ва нигоҳдории муассиса ва дигар самтҳои зарурии онҳо харҷ карда мешаванд.

19. Муносибатҳои байналмилалӣ муассисаҳои варзишӣ

147. Муассисаҳои варзишӣ ҳуқуқ доранд дар асосҳои санадҳои қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон ва дар мувофиқа бо мақоми ваколатдори давлатӣ дар муносибатҳои байналмилалӣ иштирок намоянд.

148. Сафарбаркунӣ ва ё иштироқи варзишгарони муассисаҳои варзишӣ дар чорабиниҳо ва мусобиқаҳои варзиши байналмилалӣ берун аз ҳудуди

Ҷумҳурии Тоҷикистон дар мувофиқа бо мақоми ваколатдори давлатӣ ва ё сохторҳои маҳаллии он сураат мегирад.

149. Ҳангоми бе мувофиқа бо мақоми ваколатдори давлатӣ, сохторҳои маҳаллии он сафарбар намудани варзишгарон ба чорабиниҳо ва мусобиқаҳои байналмилалӣ варзишии берун аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон, аз ҷониби муассисаҳои варзишӣ ва ё мақоми ваколатдори давлатӣ нисбат ба онҳо як қатор маҳдудиятҳо, аз ҷумла маҳрум кардан аз дараҷа ва унвони варзишӣ ва ё рад кардан барои сазовор гардонидан ба дараҷа ва унвонҳои варзишӣ ва ё муҷозоти меҳнатӣ татбиқ карда мешавад.

**Меъёрҳои иловапулӣ барои дастовардҳои намоёни
 варзишгарон ба мураббиён**

	Намуди мусобикаҳое, ки варзишгарон дар онҳо иштирок карда, ҷойҳои намоёнро сазовор шудаанд	Мухлате, ки мутобиқи он иловапулӣ дода мешавад	Ҳаҷми пулии пардохтшаванда барои дастоварди намоён бо % ба маоши асосии вазифавӣ	
Мусобикаҳои шахсӣ, аз ҷумла пойгаҳ, гурӯҳ, ҷуфт ва экипаж				
1.	Бозиҳои олимпӣ, параолимпӣ ва сурдоолимпӣ			
	Ҷойҳои 1	Як давра (чор сол)	350	
	Ҷойҳои 2		300	
	Ҷойҳои 3		250	
	Ишғоли ҷойҳои 4-6 дар Бозиҳои Олимпӣ		200	
	Иштирокчии Бозиҳои олимпӣ-роҳхат гирифтани (ба истисноии ба таври имтиёзнок роҳхат гирифтани)	Ду сол	100	
2.	Чемпионатҳои ҷаҳон байни калонсолон			
	Ҷойи 1	Як давра (то баргузор гардидани чемпионати навбатӣ, ду сол)	олимпи	ғайри олимпӣ
	Ҷойи 2		300	150
	Ҷойи 3		250	125
	Ҷойи 4-6		200	100
	Бозиҳои Осиё байни калонсолон			
3.	Ҷойи 1-ум	Як давра (чор сол)	250	
	Ҷойи 2-юм		200	
	Ҷойи 3-юм		150	
4.	Бозиҳои Осиё байни наврасон			
	Ҷойи 1-ум	Як давра (чор сол)	175	
	Ҷойи 2-юм		150	

	Ҷойи 3-юм		125	
5.	Чемпионати ҷаҳон байни ҷавонон ва наврасон			
		Як давра (ду сол)	олимпӣ	ғайри олимпӣ
	Ҷойи 1-ум		200	100
	Ҷойи 2-юм		150	75
	Ҷойи 3-юм		100	50
	Бозиҳои олимпиини наврасон			
	Ҷойи 1-ум	Як давра (чор сол)	200	
	Ҷойи 2-юм		150	
	Ҷойи 3-юм		100	
7.	Чемпионати Осиё байни калонсолон			
		Як давра (ду сол)	олимпӣ	ғайри олимпӣ
	Ҷойи 1-ум		200	100
	Ҷойи 2-юм		150	75
	Ҷойи 3-юм		100	50
8.	Чемпионати Осиё байни ҷавонон ва наврасон			
	Ҷойи 1-ум	Як давра (ду сол)	олимпӣ	ғайри олимпӣ
			150	70
	Ҷойи 2-юм		100	50
	Ҷойи 3-юм		75	30
9.	Ҷоми ҷаҳон (ҷамъбасти марҳилаҳо ва ё қисмати ниҳой)			
	Ҷойи 1-ум	Як сол	олимпӣ	ғайри олимпӣ
			200	100
	Ҷойи 2-юм		150	125
	Ҷойи 3-юм		100	50
10	Чемпионати Ҷумҳурии Тоҷикистон			
	Ҷойи 1-ум	Як сол	олимпӣ	ғайри олимпӣ
			50	25
	Ҷойи 2-юм		40	20
	Ҷойи 3-юм		30	15
11	Бозиҳои намудҳои миллии варзиши тоҷик			
	Ҷойи 1-ум	Як сол	40	
	Ҷойи 2-юм		30	
	Ҷойи 3-юм		20	
12	Мусобиқаи ҷумҳуриявӣ			

.	Ҷойи 1-ум	Як сол	олимпӣ	ғайри олимпӣ
	Ҷойи 2-юм		30	20
	Ҷойи 3-юм		20	10
13	Бозиҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ду сол пеш аз оғози бозиҳои олимпӣ			
	Ҷойи 1-ум	Ду сол	80	
	Ҷойи 2-юм		60	
Ҷойи 3-юм	40			
14	Универсиадаи умумичаҳонии донишҷӯён			
	Ҷойи 1-ум	Як давра (ду сол)	150	
	Ҷойи 2-юм		100	
Ҷойи 3-юм	75			
15	Барои иҷрои меъёр ва тасдиқ кардани унвони варзишии "Устои варзиши дараҷаи байналмилалӣ" ва	Як сол	150	
16	Барои тайёр ва ё тасдиқ кардани унвони варзишии "Устои варзиши Ҷумҳурии Тоҷикистон"	Як сол	50	

Эзоҳ:

1. Меъёрҳои мазкур танҳо нисбати муассисаҳои варзишии давлатӣ татбиқ мешаванд.

2. Меъёрҳои иловапулӣ барои дастовардҳои намоёни варзишгарон ба мураббӣҳои муассисаҳои варзишӣ дар соли қорӣ ба инобат гирифта шуда, пардохти он дар соли оянда бо дарназардошти муҳлати дар замима муайяншуда, тибқи тартиби муқарраргардида маблағгузори карда мешавад №.

3. Ба директори муассисаи варзишӣ 30%, ҷонишини ӯ (мудир қисми таълим) 25% ва ба методист 20% барои намудҳои варзиши олимпӣ, барои намудҳои варзиши миллӣ ва намудҳои варзиши ғайриолимпие, ки аз ҷониби

Кумитаи байналмилалӣ олимпӣ ва ё Шӯрои олимпии Осиё эътирофшуда мутобиқан 25%, 20% ва 15% ва барои дигар намудҳо мутобиқан 20%, 15% ва 10% аз фоизи барои мураббӣён нишондодашуда ба маоши вазифавишон иловапулӣ барои ҳар як варзишгари муассисаи варзишӣ ба дастовардҳои дар замима пешбинигардида дода мешаванд.

4. Меъёрҳои иловапулӣ оид ба намудҳои варзиш дар мусобикаҳои расмӣ (дар дохили Ҷумҳурии Тоҷикистон) ва ё мусобикаҳое, ки дар Тақвими чорабиниҳои варзишии федератсияҳои байналмилалӣ ҳамчун мусобикаи расмӣ дарҷ карда шудаанд (бо дарназардошти номгӯи мусобикаҳое, ки дар замима пешбинӣ шудаанд), пардохт карда мешаванд.

5. Ҳангоми гузаронидани варзишгар ба дигар муассисаи варзишӣ ва ё иваз шудани мураббӣ ӯ агар ин варзишгар дар соли қорӣ (соле, ки ба муассисаи

варзиши дигар гузаронида шудааст) ба дастовардҳои дар замима пешбинишуда сазовор гардад он гоҳ, маблағҳои пешбинишуда баъни мураббӣ ва дар муддати муайяншуда баробар (50% мураббӣ аввал ва 50% мураббӣ амалкунанда) тақсим карда мешаванд.

6. Агар варзишгар дар соли 2-юми пас аз гузаштан ба муассисаи варзиши дигар ва ё пас аз 2 соли иваз шудани мураббӣ аввалаш ба дастовардҳои дар замима пешбинишуда сазовор гардад, он гоҳ маблағҳои пешбинишуда баъни мураббӣ ва дар муддати муайяншуда мутобикан ба мураббӣ аввал 30% ва ба мураббӣ амалкунанда 70% аз ҳаҷми умумии дар замима пешниҳодгардида баъни онҳо тақсим карда мешаванд. Дар ҳолати пас аз се сол ва ё зиёда аз он гузаштани варзишгар ба муассисаи варзиши дигар ва ё иваз шудани мураббӣ, дар ин муддат иловапулӣ танҳо ба мураббӣ амалкунандаш дода мешавад.

7. Дар ҳолати гузаронидани варзишгар ба дигар муассисаи варзишӣ иловапулӣ барои роҳбарияти (директор, ҷонишини ӯ ва методист) муассисаи варзишӣ, ки варзишгарро гузаронидааст, баробар ба ҳаҷми иловапулӣ, ки дар қисми 2 пешбинӣ шудааст ба муддати то 1 сол (агар дар давоми то 2 соли пас аз гузаронидани варзишгар сазовори ҷойҳои намоён шуда бошад) аз рӯи ҳаҷми барои мураббӣ пешбинигардида, иловапулӣ дода мешавад.

8. Мураббӣни муассисаҳои варзишӣ ҳуқуқи гирифтани иловапулиро танҳо аз намуди варзиши худ доранд.

9. Иловапулӣ барои ишғоли ҷойҳои намоён дар мусобиқаҳои байналмилалӣ бо пешниҳоди протоколи мусобиқа ва нусхаи он аз сомонии федератсияи варзиши байналмилалӣ (ва ҳуҷҷати тасдиқкунандаи розигии мақоми ваколатдори давлатӣ, сохторҳои маҳаллии он оид ба иштирок дар ин мусобиқаҳо) дода мешавад. Иловапулӣ ҳангоми дар рӯйхати гурӯҳҳои машқии мураббӣ муассисаи варзишӣ оид ба намудҳои варзиш номнавис будани варзишгар дода мешавад.

№-дар соли 2016 пардохти меъёрҳои иловапулӣ бо дарназардошти дастовардҳои амалкунанда, тибқи меъёрҳои дар Низомномаи мазкур пешбинишуда пардохт карда мешаванд.

Меъёрҳои иловапулӣ ба мураббӣён вобаста ба намуди
 муассиса ва зинаҳои тайёрии варзишӣ

№	Дараҷа ва зинаҳои тайёрии варзишӣ	Давомнокини омӯзиш	Ҳаҷми меъёрҳо бо % барои 1 басти корӣ ба музди маоши асосӣ		
			Мактабҳои варзишӣ, мактабҳои варзишии вилоятӣ	Мактабҳои махсуси варзишии захираҳои олимпӣ, мактабҳои варзишии захираҳои олимпӣ, мактабҳои махсуси варзишӣ, мактаб-интернатҳо	Мактабҳои маҳорати олии варзишӣ, марказҳои тайёрии олимпӣ
1.	Гурӯҳҳои варзишӣ-солимагардонӣ ва тайёрии ибтидоӣ	Дар ҳамаи давраҳо	3%		
2.	Гурӯҳҳои машқӣ-варзишӣ	1 сол	3%	3,5%	3,5%
		2 сол	3%	3,5%	3,5%
		3 сол	3,5%	3,5%	3,5%
3.	Гурӯҳҳои мукамалгардонии маҳорати варзишӣ	1 сол	4%	4%	4%
		2 сол	4,5%	4,5%	4,5%
		3 сол	5%	5%	5%
4.	Гурӯҳҳои маҳорати олии варзишӣ	1 сол	5,5%	5,5%	5,5%
		2 сол	6%	6%	6%

Эзоҳ:

1. Меъёрҳои мазкур танҳо нисбати муассисаҳои варзишии давлатӣ татбиқ мешаванд.

2. Ҳангоми аз соли дар замима пешбинигардида зиёд будани соли зинаи тайёрии варзишӣ (мумкин аст зинаи машқӣ-варзишии намуди варзиш солҳои чорум ва ё панҷум, зинаи мукамалгардонии маҳорати варзишӣ соли сеюм ва зинаи маҳорати олии варзишӣ солҳои минбаъдaro дошта бошанд) иловапулӣ

барои ин солҳо мутобиқи соли охири дар замима пешбинишуда пардохт карда мешавад.

Замимаи 4
Бо қарори Ҳукумати
Ҷумҳурии Тоҷикистон
аз 23 августи соли 2016, № 367
тасдиқ шудаанд

Меъёрҳои иловапулӣ барои роҳбарият ва ҳайати мураббӣни
муассисаҳои тайёрии варзишӣ барои собиқаи корӣ, унвонҳо ва таҳассус

№	Номгӯи нишондодҳое, ки тибқи он иловапулӣ муқаррар карда мешавад	Ҳаҷми иловапулӣ бо % ба музди маоши асосӣ
1.	Собиқаи кории мураббигӣ аз 5 то 10 сол	5%
2.	Собиқаи кории мураббигӣ аз 10 сол зиёд	10%
3.	Собиқаи кории мураббигӣ аз 20 сол зиёд	15%
4.	Мураббии шоистаи Ҷумҳурии Тоҷикистон	15%
5.	Устои шоистаи варзиши Ҷумҳурии Тоҷикистон	15%
6.	Корманди шоистаи варзиши Ҷумҳурии Тоҷикистон	10%
7.	Иловапулӣ барои сармураббии муассисаи варзишӣ	10%

Эзоҳ:

1. Меъёрҳои мазкур танҳо нисбати муассисаҳои варзишии давлатӣ татбиқ мешаванд.

2. Ҳангоми татбиқи иловапулиҳои бандҳои 4-6 замимаи мазкур яке аз онҳо пардохт карда мешавад.